Μιχαήλ Τραυλός

ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΑ

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
σε πέντε επίπεδα

από την κλασική Αρμονία
έως τον
Δωδεκαφθογγισμό

Επίπεδο Α

Βασικές ασκήσεις παραδοσιακής Αρμονίας

μέρος Α

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Απλές συνδέσεις (I-IV-V)

α) **Μπάσα**

1) Μείζων τρόπος....9

2) Ελάσσων τρόπος....10

β) **Μελωδίες**

1) Μείζων τρόπος....11

2) Ελάσσων τρόπος....13

Α΄ Αναστροφή

α) **Μπάσα**

1) Μείζων τρόπος....14

2) Ελάσσων τρόπος....15

β) **Μελωδίες**

1) Μείζων τρόπος....16

2) Ελάσσων τρόπος....17

Β΄ Αναστροφή

α) **Μπάσα**

1) Μείζων τρόπος....18

2) Ελάσσων τρόπος....19

β) **Μελωδίες**

1) Μείζων τρόπος....20

2) Ελάσσων τρόπος....21

Η VI και II βαθμίδα

α) **Μπάσα**

1) Μείζων τρόπος....22

2) Ελάσσων τρόπος....23

β) **Μελωδίες**

1) Μείζων τρόπος....24

2) Ελάσσων τρόπος....25

Πτώσεις

α) **Μπάσα**

1) Μείζων τρόπος....26

2) Ελάσσων τρόπος....27

β) **Μελωδίες**

1) Μείζων τρόπος....28

2) Ελάσσων τρόπος....28

Η III βαθμίδα

1) **Μείζων τρόπος**

α) Μπάσα....29

β) Μελωδίες....30

2) **Ελάσσων τρόπος**

α) Μπάσα....31

β) Μελωδίες....31

Η VII βαθμίδα
1) **Μείζων τρόπος**
α) Μπάσα 32
β) Μελωδίες 33
1) **Ελάσσων τρόπος**
α) Μπάσα 33
β) Μελωδίες 34
Βασικές συνδέσεις της λειτουργικής Αρμονίας
1) **Ενεργειακές συνδέσεις** 34
2) **Συνδέσεις εναλλαγής ηχοχρώματος** 34
3) **Συνδέσεις εκτόνωσης ενέργειας σε ηχόχρωμα** 35
Αρμονικές αλυσίδες
α) **Μπάσα**
1) Μείζων τρόπος 35
2) Ελάσσων τρόπος 37
β) **Μελωδίες**
1) Μείζων τρόπος 38
2) Ελάσσων τρόπος 39
Η V^7 σε ευθεία κατάσταση
α) **Μπάσα**
1) Μείζων τρόπος 39
2) Ελάσσων τρόπος 40
β) **Μελωδίες**
1) Μείζων τρόπος 41
2) Ελάσσων τρόπος 42
Η V^7 σε αναστροφές
α) **Μπάσα**
1) Μείζων τρόπος 43
2) Ελάσσων τρόπος 44
β) **Μελωδίες**
1) Μείζων τρόπος 46
2) Ελάσσων τρόπος 47
ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΜΟΝΙΑΣ Α ΕΠΙΠΕΔΟΥ
α) Μπάσα 48
β) Ανάριθμα Μπάσα 50
γ) Μελωδίες Μείζων και ελάσσων τρόπος 52
Μεικτές ασκήσεις
α) Εισαγωγή στη μοτιβική επεξεργασία 54
β) Για την ανάπτυξη της τεχνικής της κίνησης των φωνών 58
γ) Ασκήσεις γραφής για πιάνο 65
Τέλος Επίπεδου Α 68

Επίπεδο Β

Βασικές ασκήσεις παραδοσιακής Αρμονίας

μέρος Β

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Δευτερεύουσες με 7η. Μείζων τρόπος. Οι βαθμίδες II7-III7-VI7
A) Μπάσα....71
B) Μελωδίες....73
Οι βαθμίδες I7-IV7
A) Μπάσα....76
B) Μελωδίες....77
Η VII7 (V9 χωρίς θεμέλιο)
A) Μπάσα....78
B) Μελωδίες....79
Ελάσσων τρόπος II7
A) Μπάσα....81
B) Μελωδίες....82
Οι βαθμίδες VI7-IV7
A) Μπάσα....84
B) Μελωδίες....86
Η III7
A) Μπάσα....87
B) Μελωδίες....88
Η I7
A) Μπάσα....89
B) Μελωδίες....90
Η VII7= (V9 χωρίς θεμέλιο)
A) Μπάσα....91
B) Μελωδίες....93
Δανεισμός της VII7(V9 χωρίς θεμέλιο) ελάσσονος τρόπου στις μείζονες κλίμακες
A) Μπάσα....94
B) Μελωδίες....96
Αρμονικές αλυσίδες με 7η. Μείζων και ελάσσων τρόπος
A) Μπάσα....97
B) Μελωδίες....100
Γενικά θέματα περιλαμβάνοντα όλες τις συγχορδίες μεθ' 7ης Μείζων και ελάσσων τρόπος
A) Μπάσα....103
B) Μελωδίες....107
Γ) Ανάριθμα μπάσα....110
V9-Μείζων τρόπος
A) Μπάσα....113
B) Μελωδίες....116
V9-Ελάσσων τρόπος
A) Μπάσα....117
B) Μελωδίες....119
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ
Μέσω παρενθετικών δεσποζουσών (V). Λύσεις μιας V....121
Θέματα με χρήση (V) χωρίς μετατροπία
A) Μπάσα....125
B) Μελωδίες....132
Θέματα με χρήση (V) με μετατροπίες
Μπάσα....136
Θέματα με η χωρίς χρήση μετατροπίας
A) Μπάσα....141
B) Ανάριθμα Μπάσα....146
Γ) Μελωδίες....152
Μεικτές ασκήσεις
A) Δοσμένα δίφωνα....158
B) Ασκήσεις τρίφωνης Αρμονίας....174
Γ) Ασκήσεις γραφής για Πιάνο....179
Δ) Ασκήσεις για μικρά ενόργανα σύνολα....186
Τέλος Επίπεδου Β....188

Επίπεδο Γ

Προχωρημένες ασκήσεις παραδοσιακής Αρμονίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ηχοχρωματική Επέκταση Τονικότητας.....192
Θέματα με χρήση Δανεισμών
α) Μπάσα 195
β) Ανάριθμα μπάσα.....201
γ) Μελωδίες.....203
Διπλοί Δανεισμοί.....206
Άσκηση 634.....210
Άσκηση 635.....211
Θέματα με χρήση διπλών Δανεισμών
α) Μπάσα.....212
β) Ανάριθμα μπάσα.....214
γ) Μελωδίες.....215
Μακρινές Μετατροπίες
Θεωρητικό μέρος.....217
Χρήση των διπλών δανεισμών στις μακρινές μετατροπίες.....222
Παράδειγμα μετατροπίας σε όλες τις μείζονες και ελάσσονες κλίμακες.....225
Εναρμόνιες μετατροπίες.....235
Θέματα επί των μακρινών μετατροπιών
α) Μπάσα.....237
β) Μελωδίες.....243
γ) Ανάριθμα μπάσα.....246
Αλλοιωμένες συγχορδίες
Ανιούσα αλλοίωση της 5ης
Θεωρητικό μέρος.....248
α) Μπάσα.....249
β) Μελωδίες.....250
Κατιούσα αλλοίωση της 5ης.....251
α) Μπάσα 252
β) Μελωδίες.....253
Ανιούσα και κατιούσα αλλοίωση της 5ης
Μελωδίες.....254
Όξυνση της IVης στον ελάσσονα τρόπο
α) Μπάσα.....254
β) Μελωδίες.....255
Μετατροπία σε απόσταση τριτόνου
Θεωρητικό μέρος.....257
α) Μπάσα.....258
β) Μελωδίες.....258
γ) Ανάριθμα μπάσα.....259
II Ναπολιτάνικη
α) Μπάσα.....260
β) Μελωδίες.....261
γ) Ανάριθμα μπάσα.....261
Μετατροπία μέσω της IIης Ναπολιτάνικης
Θεωρητικό μέρος.....262
α) Μπάσα.....264
β) Ανάριθμα Μπάσα.....265
γ) Μελωδίες.....266

Συγχορδία V13
α) Μπάσα....267
β) Μελωδίες....268
Συγχορδία V11
Μπάσα....268
Συγχορδία V11♯
Μπάσα....269
ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΓΓΟΙ
Καθυστερήσεις....270
1. Κατιούσες Καθυστερήσεις
α) Μπάσα....270
β) Μελωδίες....272
γ) Ανάριθμα Μπάσα....273
2. Ανιούσες Καθυστερήσεις
α) Μπάσα....273
β) Μελωδίες....274
3. Ταυτόχρονες Καθυστερήσεις
Μπάσα....274
4. Καθυστερήσεις με αλλαγή θέσης η συγχορδίας κατά τη λύση της
Μπάσα....275
Αρμονικές αλυσίδες με καθυστερήσεις
Μπάσα....276
Γενικά θέματα επί των καθυστερήσεων
Μπάσα....277
β) Μελωδίες....278
γ) Ανάριθμα Μπάσα....279
Αποτζιατούρες(Επερείσεις)
Μπάσα....280
Μελωδίες....281
Ανάριθμα Μπάσα....282
Προήγηση
Μπάσα....283
Ποικίλματα
Μπάσα....284
Ανάριθμα Μπάσα....284
Μελωδίες....285
Διαβατικοί φθόγγοι
Μπάσα....286
Μελωδίες....287
Ανάριθμα Μπάσα....287
Εναρμόνιση τροπικών μελωδιών....288
Νότες προσέγγισης και εκφυγή
Μελωδίες....289
Ελεύθερα θέματα
Μελωδίες....290
Ανάριθμα Μπάσα....295
Χορικά....300
Τέλος Επίπεδου Α....302

Επίπεδο Δ

Πέρα από την Κλασική Αρμονία

ΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ

Αρνητική Αρμονία

(Αρμονία Καθρέφτης)

Τροπική Συγχορδιακή Ανταλλαγή

Ηχοχρωματικές προεκτάσεις

Ηχοχρώματα της Τζαζ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Χρωματική Αναστροφή
Αρνητική μελωδία (Μελωδία Καθρέφτης).....305
Μελωδικές ασκήσεις.....306
Χρωματική Αναστροφή μείζονος κλίμακας..... 307
Χρωματική Αναστροφή ελάσσονος κλίμακας.....307
Χρωματική Αναστροφή ελάσσονος μελωδικής ελάσσονος.....308
Άσκηση 862.....308
Αρνητική Αρμονία (Αρμονία Καθρέφτης)
Θεωρητικό μέρος 310
Αντιστοιχίες φθόγγων θετικής και αρνητικής φοράς της ΝΤΟ μείζονος.....311
Ασκήσεις.....312
Τρίφωνες συγχορδίες της "θετικής" Ντο και "αρνητικής" ΣΟΛ μείζονος.....313
Εναρμονίσεις.....314
Ασκήσεις: Εναρμόνιση μπάσων.....315
Εναρμόνιση μελωδιών.....316
Τρίφωνη εναρμόνιση σε ελάσσονα τρόπο.....316
Κατάλογος συγχορδιών της "θετικής" και "αρνητικής" Λα ελάσσονος.....317
Αντιστοιχίες φθόγγων θετικής και αρνητικής φοράς της Λα ελάσσονος.....318
Κατάλογος συγχορδιών με 7η.....319
Ασκήσεις.....322
Άλλοι τρόποι εύρεσης των φθόγγων της Αρνητικής Αρμονίας.....326
Χρωματικός κύκλος.....328
Ασκήσεις.....328
Παραδείγματα θετικών συγχορδιών στην αρνητική τους φορά.....329
Ασκήσεις.....330
Τροπική Συγχορδιακή Ανταλλαγή.....331
Τετράφωνες συγχορδίες.....332
Ευρύτερα ηχοχρώματα και συμμετρίες.....334
Ασκήσεις.....335
Άλλες τονικές προεκτάσεις: **Η Βυζαντινή Κλίμακα**.....336
Παράδειγμα σύντομου σκίτσου για Πιάνο.....337
Άσκηση 888.....338
Εναρμόνιση της Ντο μείζονος με δεκαπέντε διαφορετικούς τρόπους.....338

Επίπεδο Ε

Πέρα από τις μείζονες και ελάσσονες κλίμακες

Στοιχεία Μουσικής Σύνθεσης

Εισαγωγή στο Δωδεκάφθογγο σύστημα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εξω-ευρωπαϊκοί τρόποι και κλίμακες
Εξατονικές συμμετρικές κλίμακες- Εξατονική Α (Κλίμακα με ολόκληρους τόνους).....345
Διπλή εξατονική με μετάθεση ημιτονίου.....346
Τρίφωνη άσκηση.....347
Εξατονική Β (Συμμετρική ***αυξημένη*** εξατονική κλίμακα-Augmented scale)..... ..348
Άσκηση 891.....349
Μεταφορά της συμμετρικής ***αυξημένης*** εξατονικής κλίμακας.....350
Σύντομο παράδειγμα με πέντε εξατονικές κλίμακες.....350
Τα Τετράχορδα, πεντάχορδα και εξάχορδα.....352
Άσκηση 892.....353
Τα τρίχορδα και οι Γιαπωνέζικες κλίμακες.....354
Παράδειγμα 1: Χροιά Κότο (AKEBONO ανεστραμμένη).....354
Παράδειγμα 2: Ρυθμικός κανόνας - Άσκηση 893.....355
Πεντάχορδες, εξάχορδες και οκτάχορδες κινέζικες κλίμακες.....355
Παράδειγμα βασισμένο σε μερικές από τις ως άνω κλίμακες.....356
Άλλες συμμετρικές Κλίμακες.....358
Παράδειγμα: **Two Light Happenings**.....359
Παράδειγμα: **Fluido** για ορχήστρα εγχόρδων.....361
Διάφορες τετράφωνες, πεντάφωνες και εξάφωνες συγχορδίες.....367
Ασκήσεις σε προχωρημένο επίπεδο - Άσκηση 894.....369
Άσκηση 895.....370
Άσκηση 896.....371
Ηχοχρωματική σύνθεση μελωδικής γραμμής
Πρωτότυπη μελωδική γραμμή (**Ο** η **P**).....372
Χρωματική αναστροφή (**Inversion**) **I** 372
Καρκινική φορά (**Retrograde**) **R**.....373
Καρκινική φορά+Αναστροφή (**Retrograde+Inversion**) **RI**.....373
Κανόνας με Καρκινική φορά και Καρκινική φορά+Αναστροφή (**R+RI**).....373
Ασκήσεις 897, 898, 899.....374
Μετατροπή μίας διαστηματικής μελωδίας σε νούμερα.....374
Άσκηση 900.....375
Μετάθεση ενός βασικού συγχορδιακού πλέγματος.....375
Απόσπασμα από το έργο **Fluido** για ορχήστρα εγχόρδων.....376
Μετάθεση αλληλουχίας δύο επιλεγμένων συγχορδιών.....376
Παράδειγμα παραγωγής συγχορδιακής αλληλουχίας με δύο συγχορδίες.....377
Μετάθεση αλληλουχίας τριών επιλεγμένων συγχορδιών.....377
Μερικές Παρατηρήσεις.....378
Άσκηση 903.....379
Παραδείγματα.....380
Άσκηση 904.....383
Παράγωγα συγχορδιών δοσμένης μελωδίας από Α και Β.....384
Συνθετική εφαρμογή της ως άνω αρμονικής στήλης.....384
Ασκήσεις 905, 906.....387
Άσκηση 907.....388
Εισαγωγή στην Δωδεκάφθογγη τεχνοτροπία.....389
Οι τέσσερις μορφές μίας δωδεκάφθογγης σειράς.....389
Οι αριθμοί μετάθεσης.....390
Άσκηση 906-907.....391
Σχηματισμός των 48 σειρών μίας δωδεκάφθογγης ακολουθίας.....391

Παράδειγμα δίφωνου κανόνα για κουαρτέτο ξύλινων πνευστών..... 394
Σχηματισμός Μήτρας(Matrix) των 48 σειρών βάση της αρχικής διάταξης.....396
Άσκηση 908.....397
Άσκηση 909.....398
Άσκηση 910.....399
Επέκταση μίας δωδεκάφθογγης σειράς.....400
Παράδειγμα 1 400
Παράδειγμα 2 401
Επαναπροσδιορισμός μίας δωδεκάφθογγης σειράς.....402
Πρωτεύουσας και δευτερεύουσας σημασίας φθόγγοι.....403
Ασκήσεις 915, 916.....404
Δίφωνο και Τρίφωνο παράδειγμα - Άσκηση 917.....405
Συμβολισμός δωδεκάφθογγης σειράς με αριθμούς.....405
Ασκήσεις 918, 919, 920.....406
Άσκηση 920.....407
Μετατροπές δωδεκάφθογγης σειράς.....407
Άσκηση 921.....407
Κατάλογος διαστημάτων σε καθρέφτη.....407
Ασκήσεις 922, 923, 924, 925.....408
Επεκτάσεις μίας δωδεκάφθογγης σειράς
Πολλαπλασιαστική μεταμόρφωση.....409
Περιστροφή (Rotation).....410
Άσκηση 926.....410
Παραδείγματα.....411
Άσκηση 927.....412
Τετράχορδα - Εξάχορδα.....413
Ασκήσεις 928, 929.....414
Συγχορδίες.....415
Παράδειγμα: Τρίο για φλάουτο, κλαρινέτο και φαγκότο.....416
Συμμετρική μετάλλαξη μίας σειράς.....418
Άσκηση 930.....419
Επεκτάσεις δωδεκάφθογγων σειρών.....420
Παραγωγή σειρών από τετράχορδο και εξάχορδο.....421
Άσκηση 931.....422
Διαμέριση.....422
Παραδείγματα.....422
Άσκηση 932.....423
Το σύστημα των χρονικών σημείων.....424
Παραδείγματα.....425
Άσκηση 934-935.....427
Ανακεφαλαιώνοντας.....428
Περιστροφή με τρίχορδα.....428
Οδηγός ρυθμικών σχημάτων.....429
Ασκήσεις 936-937.....429
Επίλογος.....429

Αποσπάσματα από τη μουσική φιλολογία

Ludwig Van Beethoven....430
Johannes Brahms....441
Johan Sebastian Bach....442
Dmitri Shostakovich....449
George Gianopoulos....450
Igor Stravinsky....456
Fryderyk Franciszek Chopin....457
Claude Debussy....461
Alexander Nikolayevitch Scriabin....462
Nikos Skalkottas....463
Oskar Peterson....464
Alban Berg....466
Anton Webern....467
Arnold Shoenberg....468
Wolfgand Amadeus Mozart....469
György Sándor Ligeti....474
Toshio Hosokawa....475
Karol Szymanowski....476
Béla Bartók....477
Georg Friedrich Händel....478
Krzysztof Penderecki....482
Θόδωρος Αντωνίου....483
Γιώργος Χατζημιχελάκης....485
Samuel Osmond Barber....488
Isang Yun....489
Marcel Chyrzyński....490
Olivier Messiaen....492
Giuseppe Verdi....493
Μιχαήλ Τραυλός....505
Κατάλογος μουσικών παραδειγμάτων του συνοδευτικού δίσκου ακτίνας....543

Κατάλογος μουσικών παραδειγμάτων του συνοδευτικού δίσκου ακτίνας

Α) Παραδείγματα Θεωρητικού μέρους(Επίπεδα Δ και Ε)

ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΡΜΟΝΙΑ - ΕΠΙΠΕΔΟ Δ

01. Τρίφωνη πρωτότυπη μορφή....316
02. Τρίφωνη αρνητική μορφή....317
03. Johann S. Bach, Minuet in G major-φυσική μορφή....320
04. Johann S. Bach, Minuet in G major-αρνητική μορφή....321

ΤΡΟΠΙΚΗ ΣΥΓΧΟΡΔΙΑΚΗ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ

05. Παράδειγμα χωρίς συγχορδιακή ανταλλαγή....332
06. Παράδειγμα με συγχορδιακή ανταλλαγή....333

ΕΥΡΥΤΕΡΑ ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΡΙΕΣ

07. Σκίτσο για πιάνο....334

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

08. Σύντομο σκίτσο για πιάνο(άσκηση 887)....335
09. Σκίτσο για πιάνο....337

ΕΞΩ-ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΚΕΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ Ε

10. Εξατονική κλίμακα. Κατιούσα εξέλιξη γραμμής....345
11. Άσκηση 891....349
12. Σύντομο παράδειγμα με πέντε εξατονικές κλίμακες....350
13. Χροιά Κότο (κλίμακα ΑΚΕΒΟΝΟ ανεστραμμένη)....354
14. Παράδειγμα βασισμένο σε διάφορες κλίμακες....356

ΑΛΛΕΣ ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ

15. Παράδειγμα: Χροιά: Κλαρινέτο, Έγχορδα....358
16. Παράδειγμα: Χροιά: Ορχήστρα Εγχόρδων....359
17. Παράδειγμα: Χροιά: Ορχήστρα Εγχόρδων(απόσπασμα από το έργο Fluido)....361

ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΜΕΛΩΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

18. Πρωτότυπη μελωδική γραμμή (**Original or Prime**) **O** η **P**....372
19. Χρωματική αναστροφή (**Inversion**) **I**....372
20. Καρκινική φορά (**Retrograde**) **R**....373
21. Καρκινική φορά+Αναστροφή (**RI**)....373
22. Κανόνας με Καρκινική φορά και Καρκινική φορά+Αναστροφή (**R+RI**)....373

ΜΕΤΑΘΕΣΗ ΕΝΟΣ ΒΑΣΙΚΟΥ ΣΥΓΧΟΡΔΙΑΚΟΥ ΠΛΕΓΜΑΤΟΣ

23. Απόσπασμα από το έργο **Fluido** για ορχήστρα εγχόρδων....376
24. Πιάνο και έγχορδα, αλληλουχία με δύο συγχορδίες....380
25. Παράδειγμα χρήσης δύο συγχορδιών για πιάνο και έγχορδα....384

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΔΩΔΕΚΑΦΘΟΓΓΗ ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΑ

26. Παράδειγμα για κουαρτέτο ξύλινων πνευστών....394
27. Άσκηση 910 για Βιμπράφωνο,Κιθάρα και Βιολοντσέλο....399
28. Παράδειγμα για τρίο ξύλινων πνευστών....405
29. Παράδειγμα για τρίο ξύλινων πνευστών....416
30. Φράση για σόλο κλαρινέτο και διαμέριση αυτής για τρίο ξύλινων πνευστών....423

Τα παραδείγματα 1 έως 30 (εκτός των νούμερων 17 και 23) έχουν φτιαχτεί σε ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Β) Αποσπάσματα από την μουσική φιλολογία

31. **Ludwig van Beethoven**: *Sonata No 8 "Pathetique"* 2nd mov.
https://www.youtube.com/watch?v=0njpfL1tXEg.....430

32. **Ludwig van Beethoven**: *Symphony No.9 in D minor II. Molto vivace*.....431
Sir Simon Rattle, Wiener Philharmoniker

33. **Johannes Brahms** - *Cello Sonata No. 1 in E-minor*, Op.38..... 441
Mischa Maisky & Pavel Gililov LOFTmusic
https://www.youtube.com/watch?v=quoM8rX5XaE

34. **Johann Sebastian Bach**: *Ach Gott, erhör mein Seufzen*, BWV 254.....442
Gächinger Kantorei
https://www.youtube.com/watch?v=M5ejpnwUM5I

35. **Johann Sebastian Bach**: *Aus meines Herzens Grunde*, BWV 269.....443
Stuttgart Gachinger Kantorei
https://www.youtube.com/watch?v=DAf5sQ1ZsCY

36. **Johann Sebastian Bach**: *Ich dank' dir, lieber Herre*, BWV 347, Chorale (Chorus).....444
Chamber Choir of Europe, Nicol Matt & Chamber Ensemble of Europe - Topic
https://www.youtube.com/watch?v=3B0JJEwD_ys

37. **Johann Sebastian Bach**: *Brandenburg Concerto No. 3 in G* BWV 1048.....445
Zbigniew Czapczynaki, Polish Chamber Orchestra

38. **Dmitri Shostakovich**: *Lyrical Waltz* from Dances of the Dolls.....449
Paul Barton Piano
https://www.youtube.com/watch?v=0qfwPnpooSg

39. **Dmitri Shostakovich**: *String Quartet No. 8 Part IV*.....449
Borodin String Quartet
https://www.youtube.com/watch?v=uGoxfQ2H3ns&t=324s

40. **George Gianopoulos**: *Variations on Bach for* solo Cello Op. 31.....450
Michal Schmidt: cello
https://www.youtube.com/watch?time_continue=2&v=ZlLPd_GzS1w&feature=emb_logo

41. **George Gianopoulos**: *Clockwork* for Percussion Trio.....451
From Midnight 'till 4am Part I
James Beauton, Percussion I, Brendan Betyn, Percussion II, Stephen Wulff, Percussion III
https://www.youtube.com/watch?v=NsF6iqw0y9A&fbclid=IwAR3tz
GQoz-RBRnxk1WBzNxpbjtwCA1W4u2ljbVxeOC1vYMLquuO2N-NaOtE

42. **Igor Stravinsky**: *Piano Rag Music*.....456
Gleb Kolyadin, piano
https://www.youtube.com/watch?v=0sKKEc9nlgM

43. **Fryderik Franciszek Chopin**: *Nocturne Opus 9 No 1*.....457
Arthur Rubinstein
https://www.youtube.com/watch?v=ZtIW2r1EalM

44. **Claude Debussy**: *Voiles*.....461
Anna Tsybuleva
https://www.youtube.com/watch?v=a15gE1qu30c

45. **Alexander Nikolayevich Scriabin**: *Etude Op. 65*.....462
Alexey Chernov Piano
https://www.youtube.com/watch?v=cpORJ9kwp
Tw&list=RDcpORJ9kwpTw&start_radio=1

46. **Nikos Skalkotas**: *Little peasant march (no 32)*.....463
Athina Poullidou Piano
https://www.youtube.com/watch?v=SZQ614rFJTw

47. **Oskar Peterson**: *Land of the Misty Giants*.....464
from the album "Canadiana Suite" Oskar Peterson piano
https://www.youtube.com/watch?v=vtc0yaWsJrc

48. **Oscar Peterson**: *Etude 3*.....465
Ella Dunbar-Wilcox
https://www.youtube.com/watch?v=KZFuJOZMTQU

49. **Alban Berg**: *Lyric Suite*.....466
Secession Quartet
https://www.youtube.com/watch?v=Q69v8-KI1uE

50. **Anton Webern**: *String Quartet Op. 28*.....467
PsapphaEnsemble
https://www.youtube.com/watch?v=ctLLqVy_kB0

51. **Arnold Schoenberg**: *String Quartet No 4*.....468
Unison Quartet
https://www.youtube.com/watch?v=Z9JvQTF-_6s

52. **Wolfgang Amadeus Mozart**: *Requiem-Dies irae*.....469
London Philharmonic Choir/London Philharmonic Orchestra
Franz Welser-Moest

53.**György Sándor Ligeti**: *Etude nr 8 "Fem"*.....474
Pierre-Laurent Aimard Piano
https://www.youtube.com/watch?v=QYNCMIHgaaA

54. **Toshio Hosokawa**: *Vertical song I* for flute solo.....475
Toshio Suzuki flute
https://www.youtube.com/watch?v=Ji0gxsRp71M&t=4s

55. **Toshio Hosokawa**: *Bird Fragments III* for Sho and Flutes.....475
Mayumi Miyata,
shô Helen Bledsoe, flutes
https://www.youtube.com/watch?v=gRwJnyMoAcg

56.**Karol Szymanowski**: *String Quartet*, Op. 37.....476
Camerata Quartet
https://www.youtube.com/watch?v=uxdMSDLzNJ4

57. **Bela Bartok**: *Six Romanian Folk Dances*, BB 68, Sz. 56 - 4. Dance from Bucsum.....477
Mischa Maisky · Lily Maisky
℗ 2019 Deutsche Grammophon GmbH, Berlin
https://www.youtube.com/watch?v=9tBmQLCzg0o

58.**Georg Friederich Händel**: *Solomon HWV 67, Act 3: No 42*.....478
Arrival of the Queen of Sheba
Sir Neville Marriner,Academy of St. Martin of the Fields
Baroque Master pieces

59. **Krzysztof Penderecki**: from *3 miniatures* for clarinet and piano.....482
Shirley Brill – Clarinet, Jonathan Aner – Piano
https://www.youtube.com/watch?v=k-XUR_o-PiY

60. **Θόδωρος Αντωνίου**: *Trio Lyrico* for flute and piano.....483
Iwona Glinka flute,Vicky Stilianou piano

61. **Θόδωρος Αντωνίου**: *Elegeion* for flutes and piano.....484
Iwona Glinka flute,Vicky Stilianou piano

62. **Γιώργος Χατζημιχελάκης**: Κοντσέρτο Φαντασία.....485
για Σαντούρι και Ορχήστρα εγχόρδων
σαντούρι (τσίμπελ) Αγγελίνα Τκάτσεβα, Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ
Διεύθυνση: Μίλτος Λογιάδης
https://youtu.be/YJDiH8KKi04

63. **Samuel Osmond Barber**: *Adagio for Strings* Op. 11.....488
Eugene Ormandy, Philadelphia Orchestra

64. **Isang Yun**: *Quintett* für Klarinette und Streichquartett.....489
Eduard Brunner · Wilanow String Quartet [Warsaw]
https://www.youtube.com/watch?v=bBjJTS0_MvY

65. **Isang Yun**: *Chineese Pictures -Der Besucher der Idylle* for recorder.....489
Lucas Biegel recorder
https://www.youtube.com/watch?v=H_8WrLWG_AA&t=2s

66. **Marcel Chyrzynski**: *Ukiyo-e* for String Orchestra.....490
AUKSO Orchestra-Marek Moś Conductor
Album 100 for 100 CD 35

67. **Marcel Chyrzynski**: *Haiku No 3* na flet.....491
Natalia Jarząbek (z książeczki do płyty CD Infinity — DUX 1457)

68. **Olivier Messiaen**: *Le Merle Noir*.....492
Christian Lardé flute
https://www.youtube.com/watch?v=cwDmDTjrBNA

69. **Giuseppe Verdi**: *Messa di Requiem, Dies irae*.....493
Claudio Addado,Berliner Philharmoniker
Album: Verdi: Messa di Requiem

70. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Motivic Variations* για σόλο βιολοντσέλο.....505
Kerstin Feltz cello
Album:PROPORTIONS : Motivo 1985

71. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Night walk in the woods* for Alto Flute.....508
Iwona Glinka alto flute
Album: Night Visions: Phasma-Music 2019

72. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Dedication* για φλάουτο και μπάσο κλαρινέτο.....512
Iwona Glinka flute, Adam Eljasiński bass clarinet
Album: Night Visions: Phasma-Music 2019

73. **Μιχαήλ Τραυλός**: *The Old Tower* for Orchestra.....521
Alkis Panagiotopoulos
Album:Works for Orchestra by Greek Composers

74. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Paradise Bird* for Flute solo.....535
Iwona Glinka flute
Album: Two Minutes : Phasma-Music 2019

75. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Progressions* for Flute solo.....537
Iwona Glinka flute
Album: PROGRESSIONS : sarton RECORDS, WARSAW,POLAND 2017

76. **Μιχαήλ Τραυλός**: *Ethnic matter*.....538
for solo Cello Chamber ensemble and Electronics
Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής, Σολίστ: Δημήτρης Τραυλός
Διεύθυνση: Θόδωρος Αντωνίου

ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΜΕΛΩΔΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

Έως το τέλος του προηγούμενου κεφαλαίου, χρησιμοποιήσαμε σαν υλικό για τη σύνθεση μίας μελωδικής γραμμής διατονικές κλίμακες, κλασικές και μη. Τώρα θα εξετάσουμε έναν διαφορετικό τρόπο σύνθεσης μίας μελωδίας χωρίς τη χρήση κάποιας κλίμακας. Ο τρόπος αυτός έχει να κάνει με τον ιδιαίτερο χρωματικό χαραχτήρα που έχει κάθε μεμονωμένο διάστημα σε σχέση με κάποια άλλα που συνεισφέρουν ώστε να έχουμε ένα επαρκές μουσικό αποτέλεσμα.

Επιλέγουμε τρία έως τέσσερα διαφορετικά διαστήματα δικής μας επιλογής. Επίσης επιλέγουμε το ημιτόνιο σαν διάστημα μεταφοράς λόγω του ότι συνδέεται πιο έντονα από κάθε άλλο διάστημα με τον επόμενο φθόγγο. Ως προς τα ρυθμικά σχήματα αποφεύγουμε άμεσες μιμήσεις κατά αντίθεση με τα κλασικά πρότυπα τα οποία κάνουν χρήση θεματικού υλικού. Με αυτή την έννοια, καλό θα είναι, το κάθε μέτρο σε μία ολοκληρωμένη φράση να είναι ρυθμικά, έστω και στο ελάχιστο, διαφοροποιημένο. Παράδειγμα μίας φράσης για σόλο φλάουτο με την διαστηματική της ανάλυση:

Διαστήματα : 4+(5-),3μ,7Μ. Διάστημα μεταφοράς :Ημιτόνιο

CD track 18

Πρωτότυπη μελωδική γραμμή (Original or Prime) Ο η P

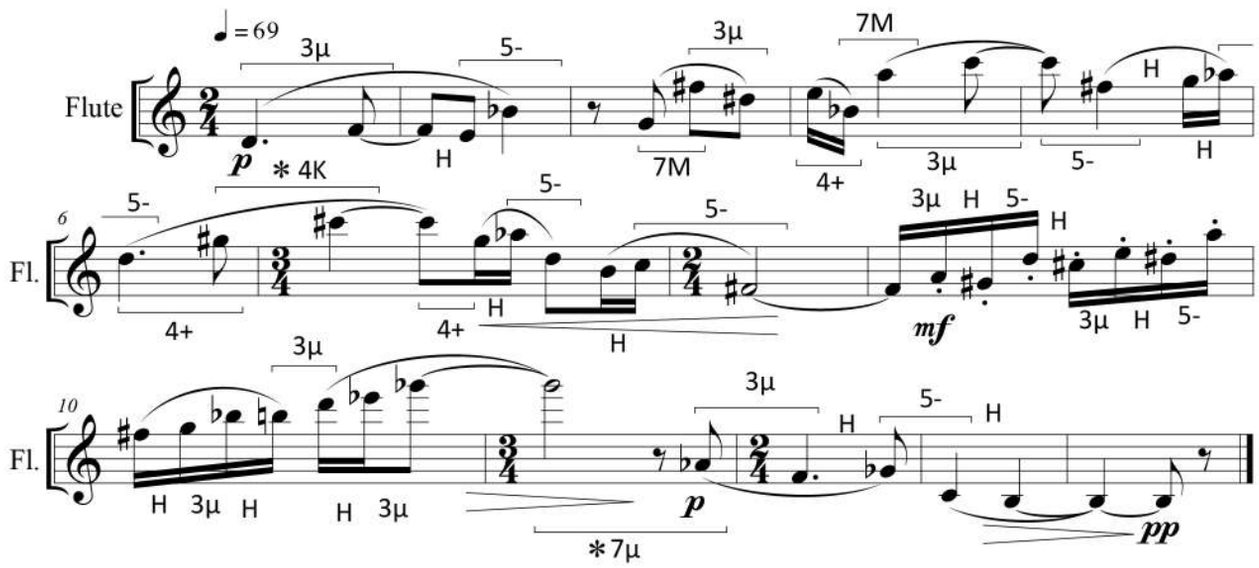

∗Τα διαστήματα 4ης καθαρής και έβδομης μικρής δεν ανήκουν στα επιλεγμένα διαστήματα. Πολλές φορές προσθέτουμε ένα διαφορετικό από τα επιλεγμένα διάστημα για να δημιουργήσουμε έκπληξη η οποία δίνει φυσικότητα στη φράση μας. Γενικά: Σε μία συμμετρική δομή καλό είναι να προσθέτουμε ένα στοιχείο ασυμμετρίας ώστε το αποτέλεσμα να μην είναι απόλυτα αναμενόμενο. Αν δε η ασυμμετρία αποκτά σημαντικό ρόλο μέσα στο μουσικό κείμενο, θα πρέπει και αυτή να είναι συμμετρική αλλά ταυτόχρονα θα πρέπει να περιέχει και αυτή μία δόση ασυμμετρίας κ. ο. κ

Χρωματική αναστροφή (Inversion) I

CD track 19
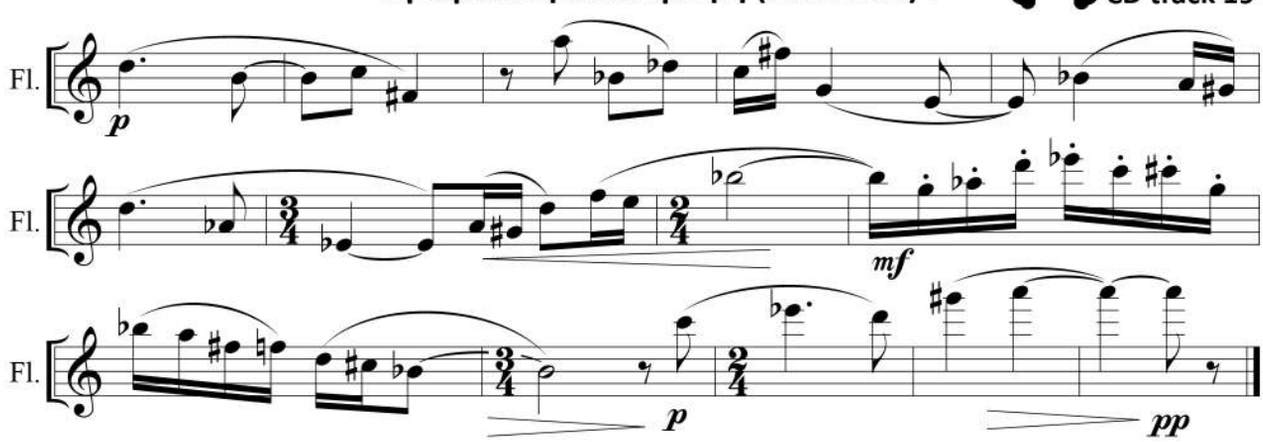
Καρκινική φορά (Retrograde) R

CD track 20
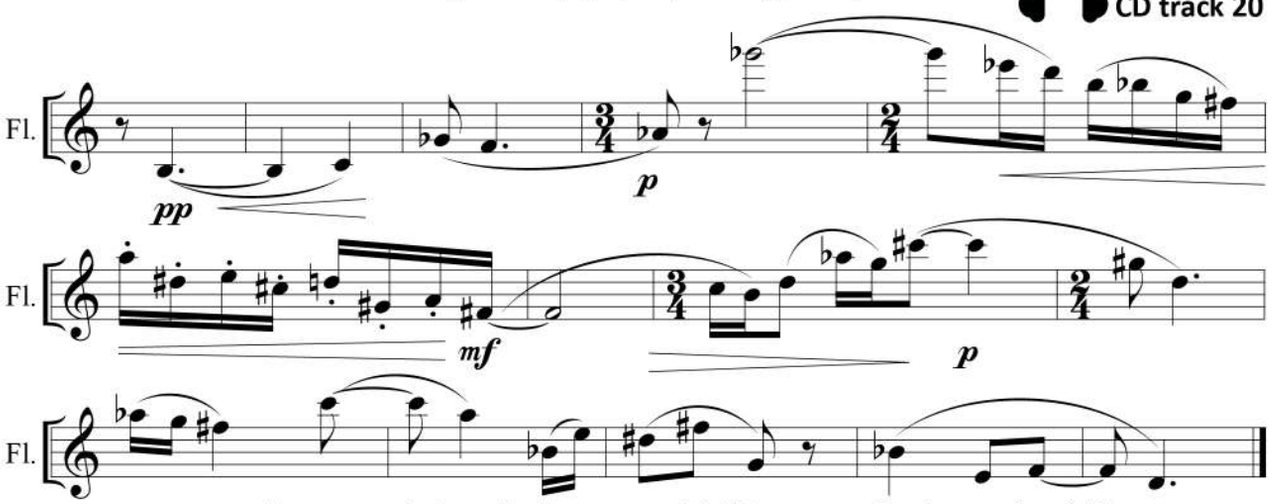
Καρκινική φορά+Αναστροφή (Retrograde+Inversion) RI

CD track 21
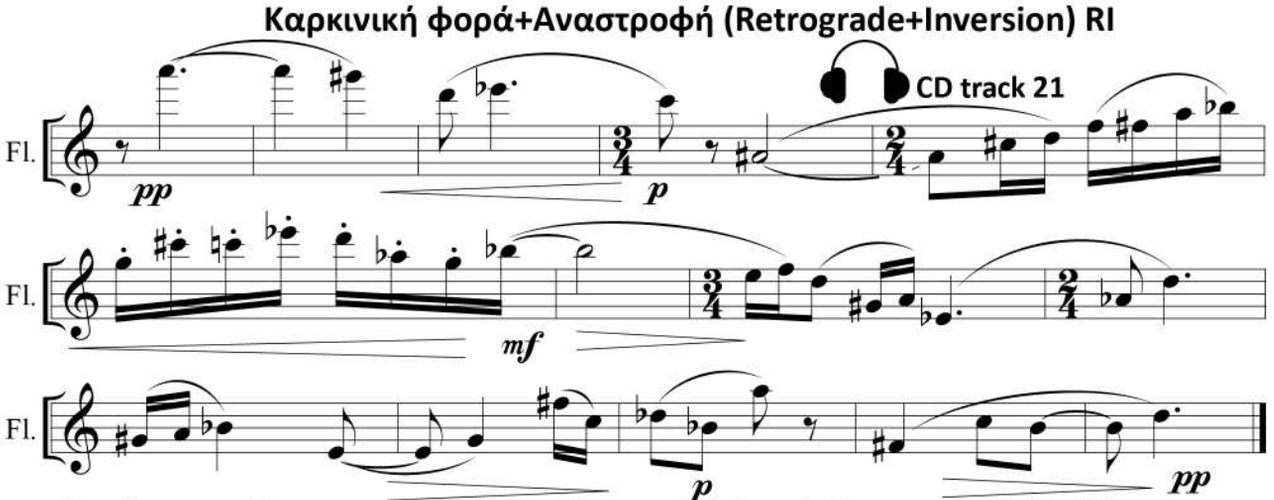
Κανόνας με Καρκινική φορά και Καρκινική φορά+Αναστροφή (R+RI)

Προσοχή: Στα σημεία που υπάρχουν αστερίσκοι υπάρχουν μικρές διαστηματικές αλλαγές για πιο ισορροπημένο μουσικό κείμενο π.χ. αποφυγή ταυτοφωνίας κ. ο. κ

CD track 22
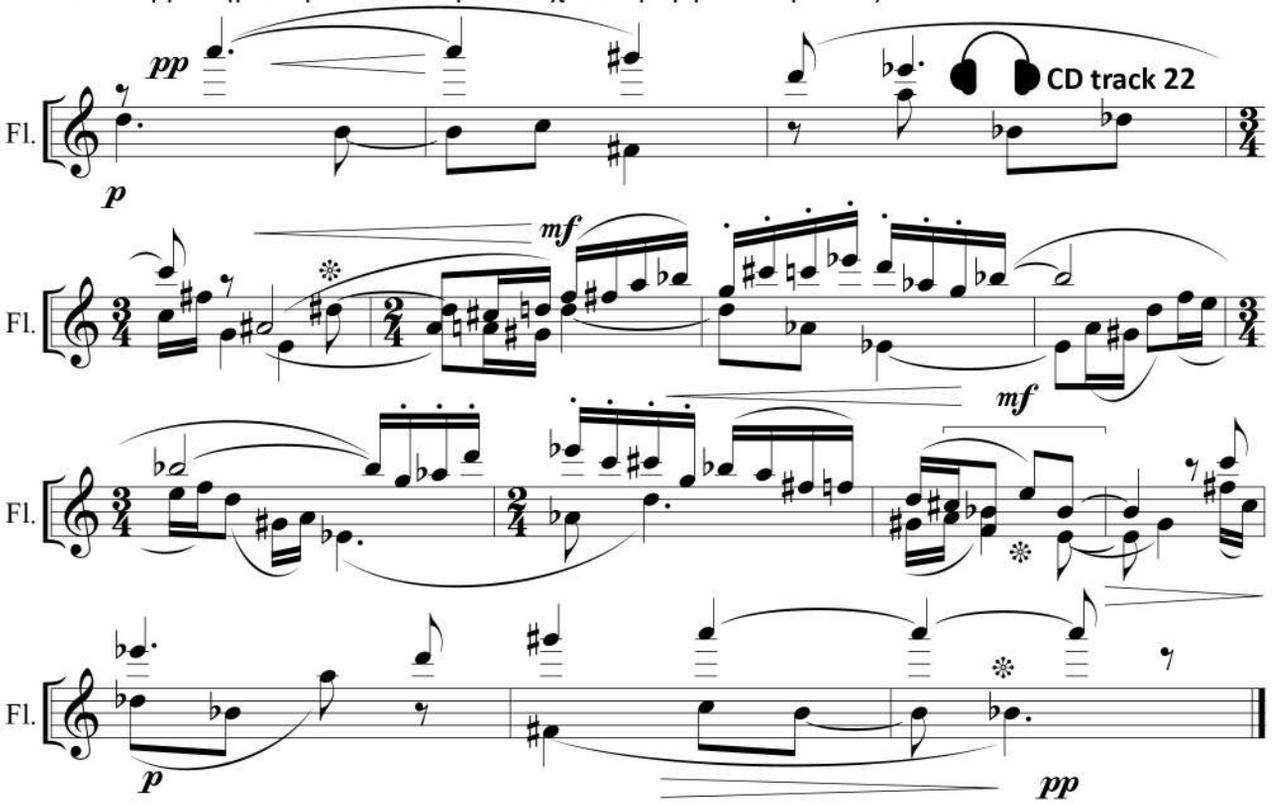
897 Συνθέστε σύντομο κομμάτι για Α) Τσέλο, Β) Κλαρινέτο σε Σι♭ και Κόρνο σε Φα σε όλες τις μορφές (Ο, Ι, R, RI).

Διαστήματα για το σόλο Τσέλο : 5η καθαρή, έκτη μικρή, τέταρτη καθαρή.

Διαστήματα για το σόλο Κλαρινέτο: τέταρτη αυξημένη, έβδομη μικρή, τρίτη μεγάλη

Διαστήματα για το σόλο Κόρνο: Επιλέξτε διαστήματα δικής σας αρεσκείας.

Αναλύστε διαστηματικά το κάτωθι παράδειγμα

898
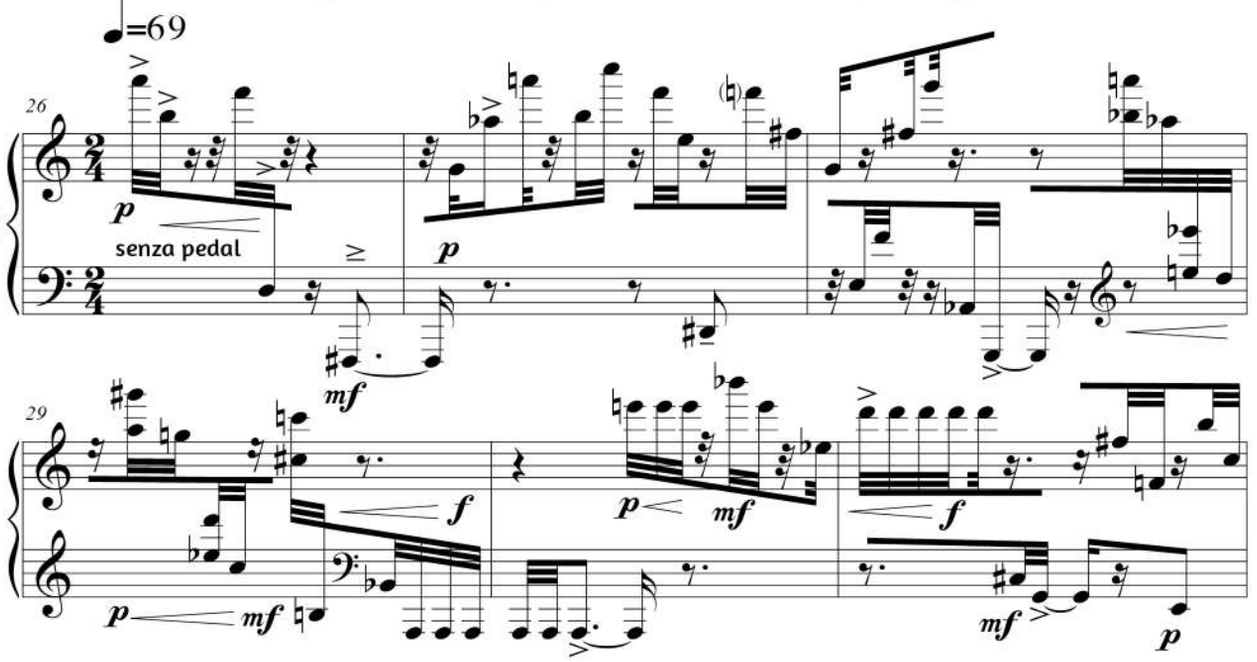
899 Συνεχίστε για τουλάχιστον 12 μέτρα τη γραμμή για σόλο Φαγκότο. (Διαστήματα 5Κ, 6μ, 3Μ,7Μ)
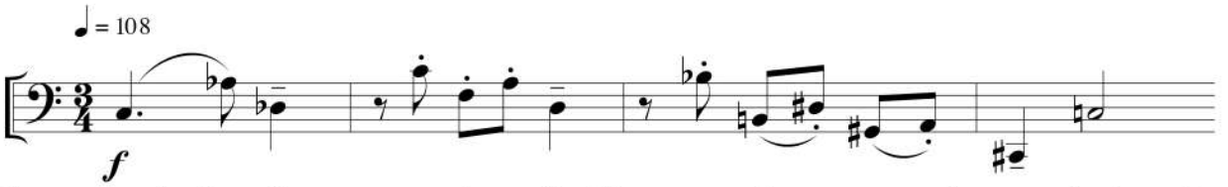
Μετατροπή μίας διαστηματικής μελωδίας σε νούμερα: Το νούμερο ενός διαστήματος καθορίζεται από τον αριθμό των ημιτονίων που εμπεριέχονται σε αυτό. Ένα διάστημα τρίτης μικτής ως εκ τούτου θα ισούται με το νούμερο 3, ενώ μία τέταρτη καθαρή με το νούμερο 5 κ. ο. κ.

Μετατροπή της χρωματικής κλίμακας σε νούμερα
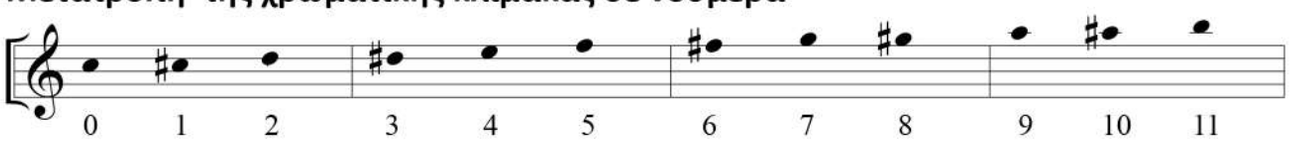
Κατάλογος διαστημάτων

Ημιτόνιο	**1**
Τόνος	**2**
Τρίτη μικρή(δεύτερη αυξημένη)	**3**
Τρίτη μεγάλη	**4**
Τέταρτη καθαρή	**5**
Τέταρτη αυξημένη(πέμπτη ελαττωμένη)	**6**
Πέμπτη καθαρή	**7**
Έκτη μικρή(πέμπτη αυξημένη)	**8**
Έκτη μεγάλη	**9**
Έβδομη μικρή(έκτη αυξημένη)	**10**
Έβδομη μεγάλη(όγδοη ελαττωμένη)	**11**

Πρωτεύουσας και δευτερεύουσας σημασίας φθόγγοι

Μπορούμε να επιλέξουμε και να δώσουμε πρωτεύοντα ρόλο σε κάποιες νότες της δωδεκάφθογγης σειράς μας με δύο τρόπους. α) Φροντίζοντας αυτοί οι φθόγγοι να ηχούν σε ισχυρά μέρη του μέτρου και β) Να είναι η διάρκειά τους μεγαλύτερη σε σχέση με τις υπόλοιπες νότες.

Η δωδεκάφθογγη σειρά μας
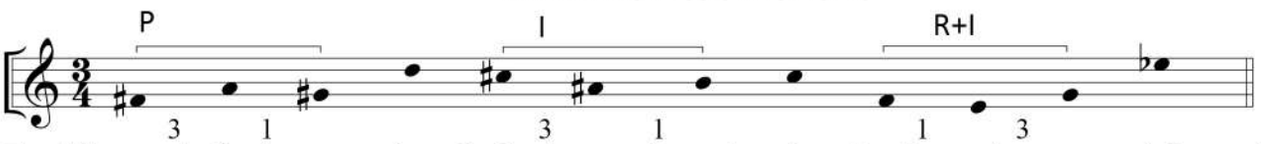
Παράδειγμα 1. Φτιάχνουμε μία μελωδική γραμμή για φαγκότο: Οι νότες μέσα στους κύκλους είναι οι πρωτεύουσας σημασίας φθόγγοι.
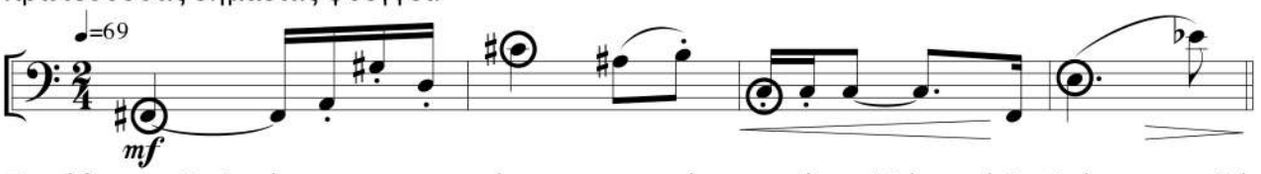
Παράδειγμα 2. Αναίρεση της πρωτεύουσας σημασίας των άνω φθόγγων(δε βρίσκονται πλέον στα ισχυρά μέρη του μέτρου)

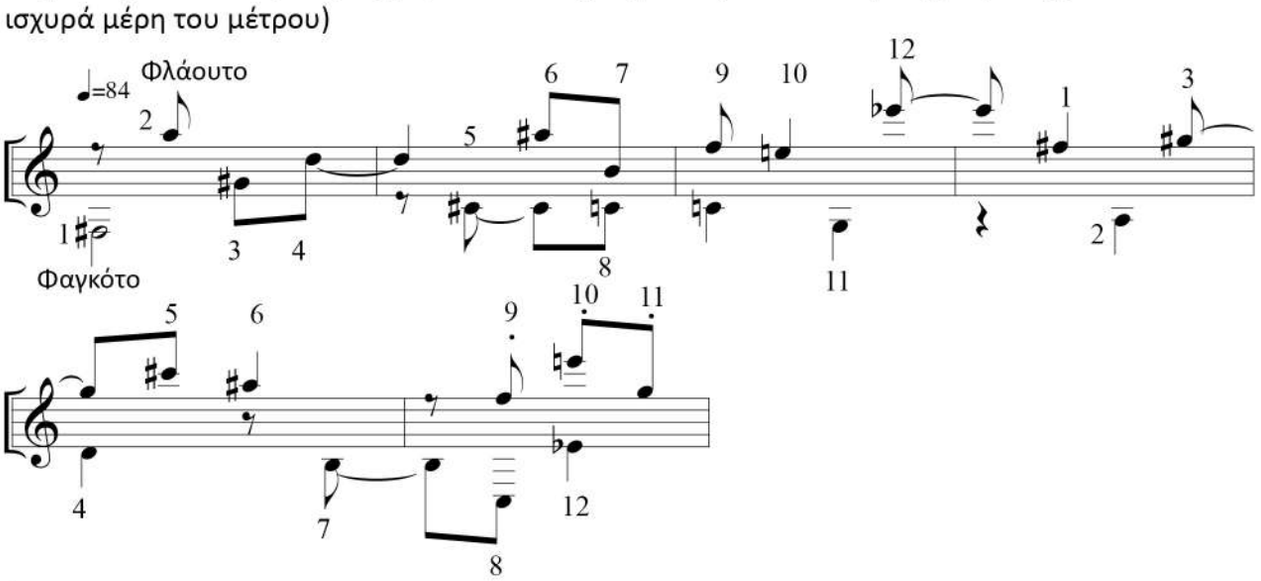

Άσκηση **912**: Επιλέξτε 4 νότες ως κεντρικές και φτιάξτε μια δωδεκάφθογγη σειρά με 3 διαφορετικούς τρόπους.

Άσκηση **913**: Γράψτε 2 έως 4 διαφορετικές μελωδίες με τις δωδεκάφθογγες σειρές που φτιάξατε.

Άσκηση **914**: Γράψτε ένα δίφωνο κομμάτι χρησιμοποιώντας στο ένα όργανο την P (Prime) σειρά και στο άλλο την R (Retrograde)

Γενική αρχή ως προς την επιλογή ρυθμικών σχημάτων :

Στην τονική μουσική η κανονικότητα των ρυθμικών σχημάτων είναι συχνότερη αυτών της μη κανονικότητας!

Στην ατονική μουσική η μη κανονικότητα των ρυθμικών σχημάτων είναι συχνότερη αυτών της κανονικότητας! π.χ. αν έχουμε τις εξής νότες :
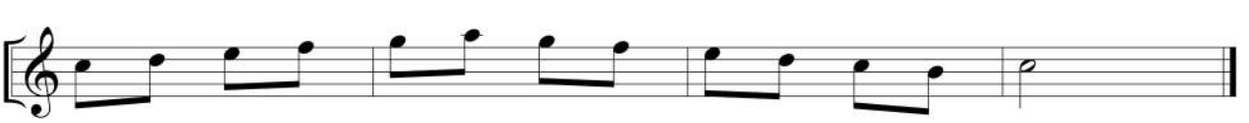
και εφαρμόσουμε ρυθμική κανονικότητα:

παρατηρούμε ότι η φράση είναι σαφέστερη από το να εφαρμόσουμε μη συμμετρικά ρυθμικά σχήματα σε αυτήν όπως:
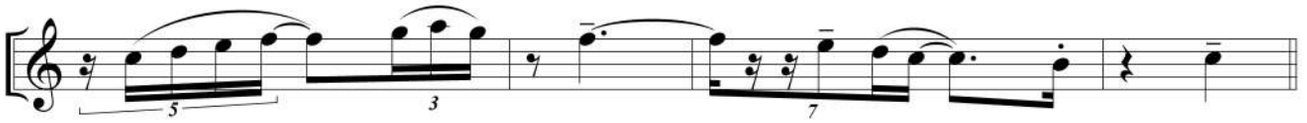
Αντίθετα αν πάρουμε για παράδειγμα μια δωδεκάφθογγη σειρά :

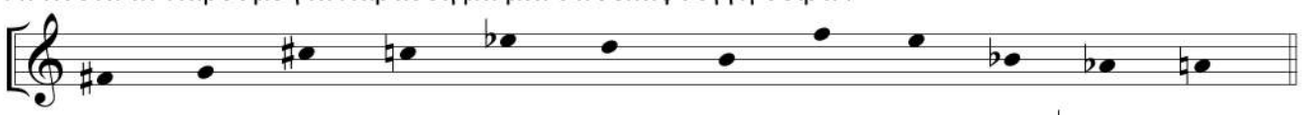

και εφαρμόσουμε ρυθμική κανονικότητα:

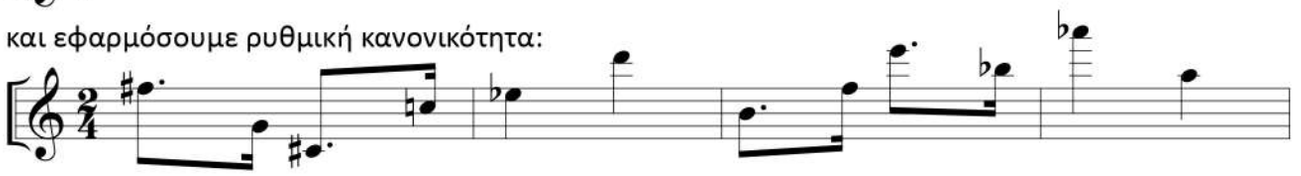

θα μας γίνει σαφές ότι η μη κανονικότητα εκφράζει καλύτερα τις άνω νότες όπως για παράδειγμα:
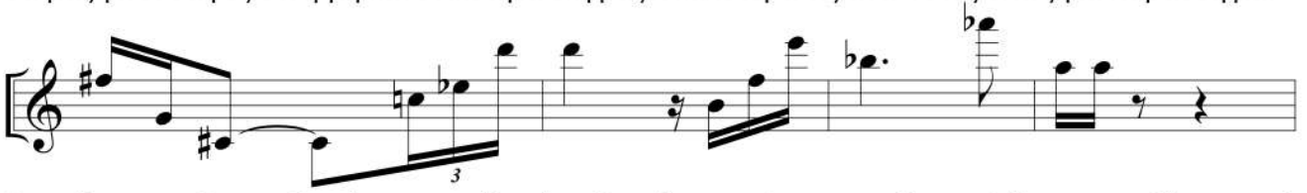
Συμπέρασμα: Το πια θα είναι η επιλογή ρυθμικών σχημάτων που θα επιλέξουμε συνθέτοντας ένα κομμάτι εξαρτάται από το ηχητικό υλικό που θα εξυπηρετεί το περιεχόμενο της σύνθεσης μας!

Άσκηση 915:Ακολουθούν δύο σειρές φθόγγων. Γράψτε για κάθε μια δύο διαφορετικές μελωδίες, η κάθε μια με διαφορετική ρυθμική αγωγή(κρίνοντας για κάθε μία ποια είναι η καταλληλότερη ρυθμολογία)

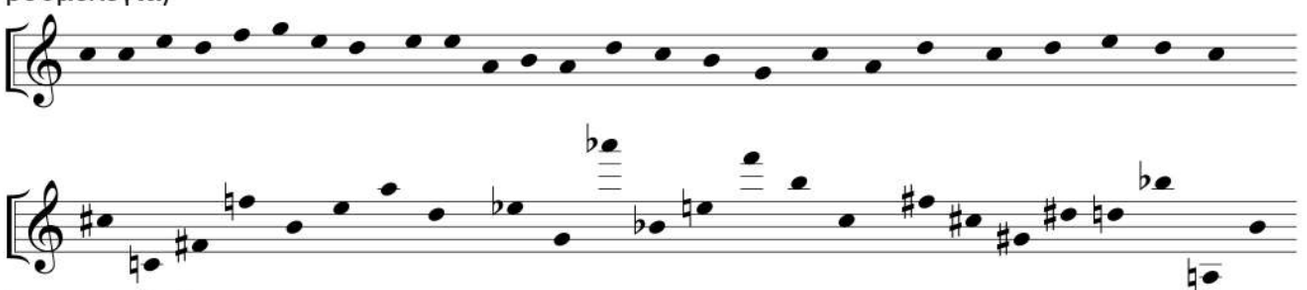

Άσκηση 916: Δεδομένων των ρυθμικών σχημάτων γράψτε κατάλληλες μελωδικές γραμμές.
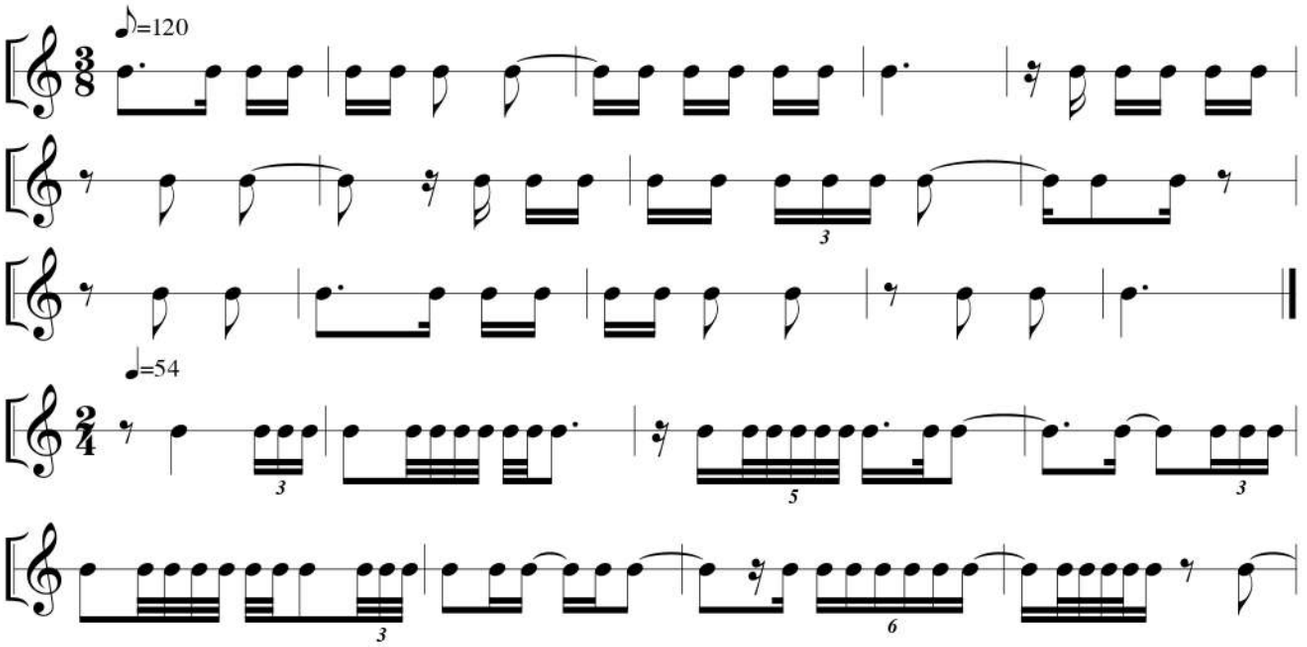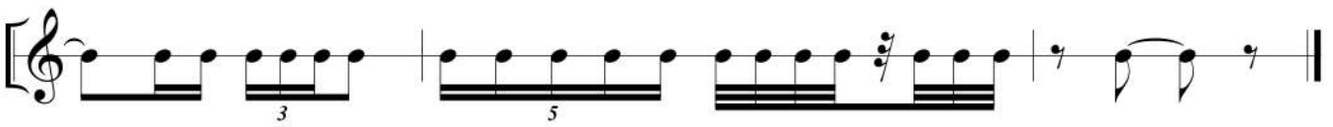
Δίφωνο παράδειγμα

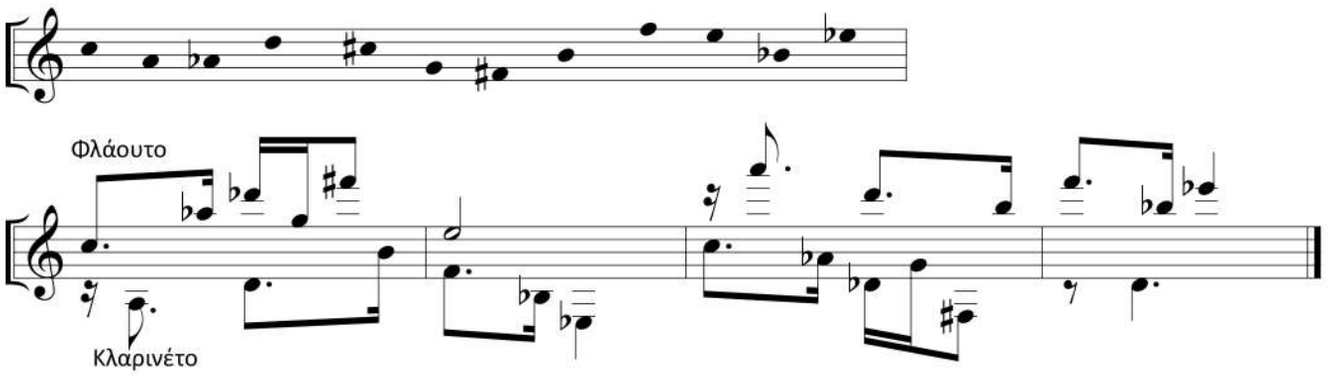

❊ Ποια είναι η σχέση των δύο πρώτων μέτρων με τα δύο τελευταία?

Τρίφωνο παράδειγμα (με τη σειρά που χρησιμοποιήσαμε στο δίφωνο παράδειγμα)

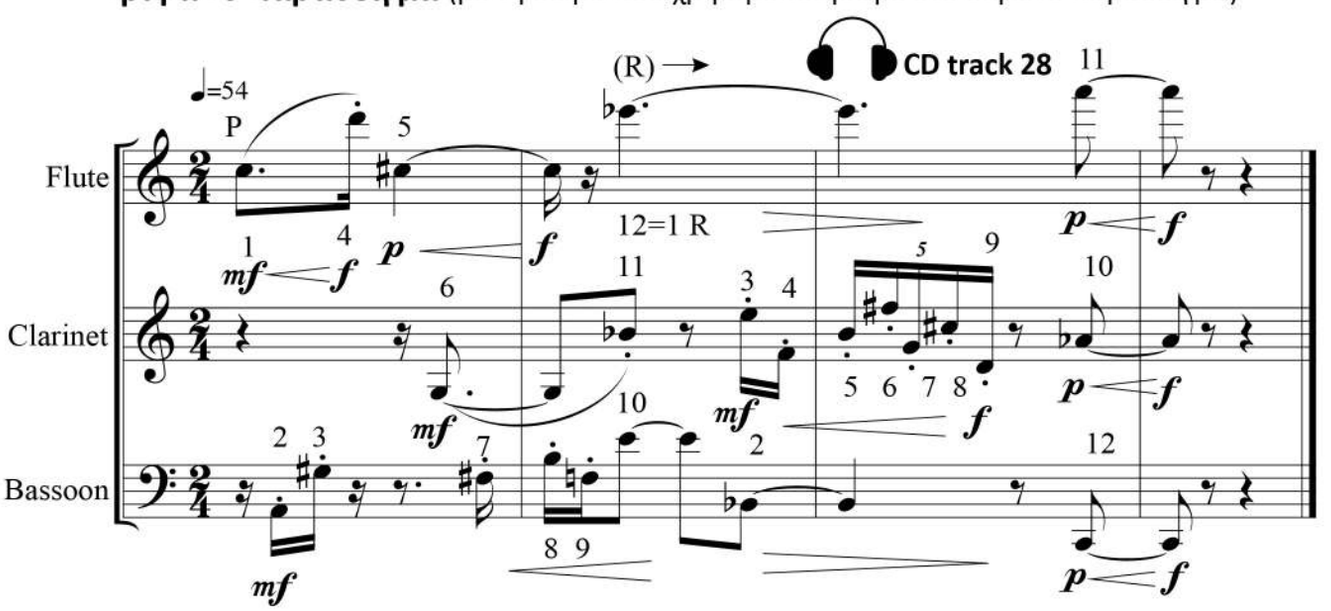

Άσκηση 917: Φτιάξτε μια δικιά σας σειρά και συνθέστε ένα δίφωνο κομμάτι με την σειρά P-I3-R5-RI7

Συμβολισμός δωδεκάφθογγης σειράς με αριθμούς

Αν πάρουμε σαν βάση την νότα ΝΤΟ και την χρωματική κλίμακα προκύπτουν τα εξής νούμερα.(τα νούμερα δεν αλλάζουν, ανεξάρτητα σε ποια οκτάβα θα τοποθετήσουμε την εκάστοτε νότα)

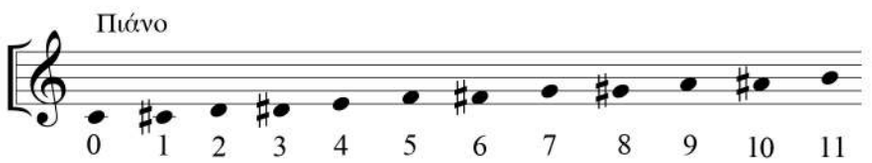

❊ (η 12η νοτα που ισούται με το διάστημα 8ης εκφράζεται με το νούμερο 0)

Ακολουθεί μια σειρά με την κλασική γραφή της (νότες) και σε αριθμολογική μετατροπή
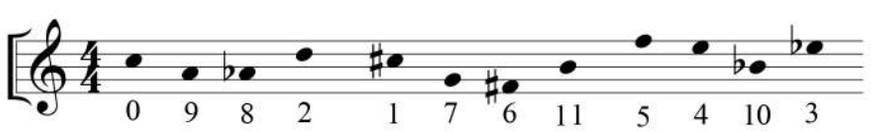
Το κάθε νούμερο εκφράζει ένα συγκεκριμένο διάστημα ανεξάρτητα σε ποιά οκτάβα βρίσκεται, έτσι αν έχουμε τις δύο νότες που ακολουθούν, τις σημειώνουμε αριθμητικά ως εξής :